

**דוח ועדת הביקורת לאסיפה הכללית של
האגודה לזכויות האזרח בישראל (עמותה רשומה)
מספר עמותה: 58-001-156-7**

מבוא:

על פי חוק העמותות, האסיפה הכללית חייבת לבחור ועדת ביקורת או רואה חשבון או גוף אחר שאושר לעניין זה על-ידי רשם העמותות (גוף מבקר). על ועדת הביקורת מוטל לבדוק את ענייניה הכספיים והמשקיים של העמותה, ואת פנקסי החשבונות שלה. כן עליה להביא לאסיפה הכללית את המלצותיה לעניין אישור הדין וחשבון הכספי והחל משנת 2007 גם המלצתה לעניין אישור הדוח המילולי.

סמכויות ותפקידים של ועדת הביקורת כפי שנקבעו על-ידי רשם העמותות:

1. לבדוק את תקינות פעולות העמותה ונושאי המשרה בה, בין היתר מהבחינות כדלקמן:
 - א. פעילות בהתאם לחוק בכלל, ובהתאם לחוק העמותות בפרט.
 - ב. ניהול תקין של העמותה, חיסכון, יעילות, אפקטיביות וטוהר המידות.
 - ג. פעילות לשם קידום מטרות העמותה.
2. להגיש דוח ביקורת לפחות פעם בשנה (רצוי כל רבעון). דוח הביקורת יובא לדיון עם הדוחות הכספיים באסיפה הכללית, ויוגש למשרד רשם העמותות.
3. להמליץ לאסיפה הכללית בנוגע לאישור הדוח הכספי ותנאים לאישורו.
בהתאם לחוק זה מובא לפניכם דוח זה.

עיקרי הדוח:

- א. **נתונים כלליים על העמותה ותחומי פעילותה, וכיצד היא פועלת לקידום מטרותיה:**

העמותה הוקמה בשנת 1972 כגוף לא מפלגתי.
מטרת העמותה העיקרית כפי שנקבעה בתקנון (תקנון המעודכן ליום 31/7/08) הינה:
"לפעול למען ההגנה על זכויות האדם בישראל, בשטחים הנתונים בפועל לשליטתה, ובכל מקום שבו הפגיעה בזכויות נעשית על ידי רשויות ישראליות או מטעמן."
לצורך קידום מטרה זו העמותה פועלת בדרכים הבאות:

- התערבות בפני רשויות שלטוניות למען ההגנה על זכויות האדם.
- קיום פעילות חינוכית לפיתוח והעמקת המודעות לזכויות אדם.
- ייזום והקמת ימי עיון וסימפוזיונים בפורומים שונים למען הגברת המודעות לזכויות אדם בישראל.
- הכנת, פרסום והפצת חומר כתוב בנושא זכויות האדם והאזרח.
- פיתוח וייזום תכניות חקיקה לשם שמירה על זכויות האדם והאזרח בישראל ולהגנתן.
- טיפוח קשרי בירור ושיתוף פעולה עם גורמי חוץ מקבילים.
- עידוד ותגבור ההתנדבות בנושאי זכויות האזרח ובפעילויות האגודה.

פעולות אלו בוצעו בשנת הדוח במסגרת המחלקות השונות של העמותה ומפורטות בדוחות הפעילות של העמותה.

תוכניות העבודה בשנת הדוח התרכזו בעיקר בתחומי החינוך, זכויות האדם בשטחים, זכויות אזרחיות ופוליטיות, זכויות חברתיות וכלכליות, זכויות המיעוט הערבי, זכויות אדם בירושלים המזרחית ופעילות ציבורית כללית.

העמותה פועלת בהתאם למטרותיה והנהלת העמותה פועלת בהתאם לחוק בכלל ובהתאם לחוק העמותות בפרט.

ב. תיאור המצב הקיים, ניתוח והצגת מסקנות בנושאים כדלקמן:

1. **רמת השכר של העובדים בכלל ושל ההנהלה בפרט:**
על פי שיחות שניהלנו עם נושאי המשרה הבכירים בארגון הובהר לנו כי ישנה מדיניות ברורה של תנאי העסקה וקביעת שכר בעמותה אך אין תקנון העסקה כתוב.
על פי המידע שקיבלנו העובדים בעמותה התארגנו במסגרת של ועד עובדים ומתנהל משא ומתן בינם לבין ההנהלה על תנאי העסקה ויחסי העבודה.
המלצתנו כי תוצר של משא ומתן זה, בין היתר, יהיה תקנון העסקה כתוב וברור בו יוסדרו כל תהליכי מיון העובדים, העסקתם, קביעת שכרם, הגדרת חופשות ותנאי העסקה נוספים כלליים בעמותה.
2. **ביצוע לאור תכנית העבודה ותקציב שנקבעו מראש:**
העמותה מתנהלת לפי תקציב ותוכניות עבודה המוצגים להנהלה ומאושרים על ידה.
שינויים בתקציב הראשוני בהתאם להתפתחות בגיוס המשאבים נידונים בוועדת ארגון וכספים וזו מעבירה להנהלה את המלצותיה לאישור שינויים אלו.
ראה ניתוח התקציב המתוכנן לעומת התוצאות בפועל בפרק המתייחס לדוחות הכספיים בהמשך הדוח.
3. **עמידה בדרישות החוק והתקנון, לרבות כינוס מוסדות העמותה במועד וכו':**
 - 3.1. ביצענו בדיקה של תיקי הפרוטוקולים בעמותה כדי לבחון את ניהול עדכני ורציף של תיעוד הישיבות השונות המתקיימות בעמותה ויישום ההחלטות שנתקבלו בהתאם לאותם פרוטוקולים.
 - הוצגו בפנינו 6 פרוטוקולים של ישיבות הוועד המנהל כך שהוועד המנהל מתכנס בתדירות ממוצעת של פעם בחודשיים כקבוע בתקנון.
 - הוצגו בפנינו פרוטוקולים של ישיבות ועדת ארגון וכספים כנדרש.
 - בחלק מהפרוטוקולים אין פירוט בדבר סדר היום.
 - הפרוטוקולים של הישיבות לא מאושרים בתחילת הישיבה הבאה.
 - בחלק מהפרוטוקולים ההחלטות לא מצוינות בצורה ברורה כך שקשה לעקוב אחרי ביצוען. כמו כן, ישנם בחלק מהמקרים דיונים שלא מוצג

ולא ברור מה היה התהליך להמשך הדיון ואיזה החלטות, אם בכלל, נתקבלו בעניין.

- חסרים רישומים של הנוכחים מבין חברי העמותה באסיפה הכללית.

המלצות:

- לשלוח לחברי הפורומים השונים עוד קודם הישיבה בפרק זמן סביר כל חומר רלבנטי לדיון, על מנת שיוכלו לעיין בו זמן מספיק.
- בהמשך לאמור לעיל, יש לציין מפורשות אישורים והחלטות שנתקבלו. מומלץ לרכז בסוף הפרוטוקול את כל ההחלטות שנתקבלו.
- פרוטוקול הישיבה שהתקיימה חתום יש לשלוח לעיון כל אחד מחברי הפורום לעיונו והעתק הפרוטוקול נמסר לעיונו של כל משתתף עם הגיעו לישיבה הבאה ואז יש לאשרו.
- יש לסדר את תיקי הפרוטוקולים לפי סדר כרונולוגי למספרם ולוודא כי כולם פרוטוקולים מקוריים וחתומים.
- יש להקפיד על רישום הנוכחים מבין חברי העמותה באסיפה הכללית על מנת שיהיה אפשר לזהות מי רשאי להצביע ומה תוצאות ההצבעה.

3.2 העמותה עומדת בכל דרישות חוק העמותות וחוקים אחרים אשר מקנים לה אישור ניהול תקין.

העמותה מנהלת מערך חשבונאי ומערכת אדמיניסטרטיבית יעילה ותקינה. נכסיה נשמרים בקפידה ועוברים ביקורת מידי תקופה.

3.3 תקנון העמותה קובע כי " הנהלת האגודה תהא מורכבת מחברי הנהלה נבחרים ששמספרם לא יפחת מ- 9 חברים ולא יעלה על 13 חברים ומחברים מצורפים...."
"מספר החברים המצורפים לא יעלה על מחצית ממספר חברי ההנהלה הנבחרים."

כיום ישנם 13 חברי הנהלה מתוכם 9 חברים נבחרים ו- 4 חברים מצורפים.

3.4 בתקנון העמותה נקבע כי בסמכות ההנהלה למנות ועדות לטיפול בנושאים כפי שייקבעו על ידי ההנהלה.

בפועל ההנהלה מינתה ועדה לעניין ארגון וכספים, ועדות מלוות נוספות למחלקות האגודה השונות.

מאחר וההנהלה מתכנסת אחת לחודשיים בלבד ופעילות העמותה ענפה ומורכבת אנו ממליצים לצקת תוכן לוועדות הנוספות היכולות ללוות פרויקטים ותחומי פעילויות מסויימים כגורם מייעץ זמין.

3.5 על העמותה להקפיד על שימוש בשמה המלא כפי שהוא מופיע בתעודת הרישום, ללא כל השמטות או תוספות. שם העמותה צריך להופיע על כל מסמך, שילוט או פרסום היוצא מטעם העמותה בהתאם לדרישה זו.

בסיום שם העמותה יש להוסיף "ע"ר" או "עמותה" או "עמותה רשומה".

4. התייחסות למצבה הכלכלי של העמותה ולדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2010

מאזן העמותה ליום 31 לדצמבר 2010-

הרכוש השוטף כמעט ללא שינוי לעומת אשתקד, גידול של כ-222 אלפי ₪ לסכום כולל של 11,330 אלפי ₪. גודל הרכוש השוטף מעיד על איתנות.

ההתחייבויות בשל סיום יחסי עובד-מעביד, נטו ליום 31/12/2010 הסתכמו ב-46 אלפי ₪, שיפור משמעותי לעומת אשתקד (373 אלפי ₪). ישנן התחייבויות שוטפות של 733 אלפי ש"ח יתרה זו מורכבת בעיקר מחובות פתוחים לספקים ונותני שרותים (כ-37%) ומהתחייבויות לעובדים ולמוסדות בגין שכר (כ-60%).

ועדת ארגון וכספים של האגודה דנה במהלך 2010 בהיקף הרזרבות הנדרש לאגודה. הרזרבות הפנויות לתחילת 2011, בהתאם למדיניות העמותה, היו 1,225,340 ₪. בדו"ח דירוג האגודה ע"י 'מידות' (ינואר 2011) צוין בהקשר זה כי "לאגודה יתרות כספיות בגובה התקציב השנתי... מידות סבורה כי הדבר סביר בארגון שפעילותו עלולה להיות שנויה במחלוקת, המבסס את הכנסותיו על תרומות בלבד ונמנע מלגייס משאבים מהמדינה."

כעקרון, על עמותה לנצל את כל משאביה לצורך קידום המטרות שלה ועמותה הצוברת, באופן לא סביר, נכסים או הון לתקופה ממושכת בלי להשקיעם בקידום מטרות קונקרטיות, לא תהא זכאית לקבל אישור ניהול תקין מרשם העמותות.

כלל זה אינו חל על האגודה שכן האגודה אינה מקבלת הקצבות קבועות ועל כן היא נדרשת להבטיח את המשך פעילותה על ידי השקעת כספים לצורך קבלת ריבית, אשר תשמש את העמותה בעתיד. יש להבהיר לתורמים בעת מתן התרומה את האופן בו תשתמש העמותה בכספי התרומה.

דוח על הפעילויות-

התקציב המתוכנן לשנת 2010 נכון ל-12/4/10 כלל רמת הוצאות כללית של 9,078,000 ₪ והכנסות בהיקף של 8,319,000 ₪ ותוצאה סופית של גרעון של 759,000 ₪, גרעון זה תוכנן כך שיהיה שימוש בחלק מהרזרבות הקיימות בעמותה.

בפועל ובהתאם לדוחות על הפעילויות רמת הוצאות הסתכמה ב-9,244,277 ₪ (כ-1.8% יותר מהצפי הראשוני) ומחזור ההכנסות הסתכם ב-8,782,498 ₪.

הגרעון התפעולי לפני הכנסות מימון הסתכם ב-461,779 ₪.

הכנסות המימון, נטו הסתכמו ב- 739,938 ₪ ועל כן התוצאה הסופית הינה עודף לסוף שנה בסך 278,159 ₪.

הכנסות:

מחזור הפעילות הסתכם ב- 8,782 אלפי ש"ח. ההכנסות מחו"ל כמעט ללא שינוי במונחים שקליים בהשוואה לאשתקד, לעומת ההכנסות בארץ גדלו בכ- 36% והסתכמו ב- 764 אלפי ₪.

עלות הפעילויות:

עלות הפעילויות ב- 2010 הסתכמה בסך 8,482 אלפי ש"ח לעומת 7,879 אלפי ש"ח בשנה קודמת. ישנה עלייה משמעותית בסעיף שכר עבודה ונלוות גידול ב- 11% לעומת 2009. גידול משמעותי גם בסעיף המשפטיות ופעולות חינוך.

הוצאות הנהלה וכלליות:

ישנה ירידה משמעותית בהוצאות הנהלה והכלליות ב- 2010 יחסית לשנה הקודמת, עיקר הירידה נובעת מירידה בהוצאות השכר שמויינו לסעיף זה. רמת הוצאות הנהלה והכלליות הינה כ- 9% מסך מחזור הפעילויות (בשנה הקודמת כ- 12%).

הכנסות מימון, נטו:

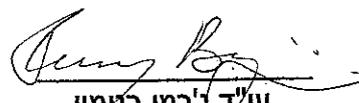
ישנו קיטון בהיקף הכנסות המימון הנובע בעיקר משני גורמים: רווחים נמוכים בהשוואה ל- 2009 מתיק השקעות המנוהל על-ידי מנהל תיק חיצוני בהתאם למדיניות האגודה, והפסדים מהפרשי שער. לעומת זאת ההשקעות בידי נאמן הניבו תשואות גבוהות משמעותית מאשתקד.

לסיכום, לאחר עיון בדוח הכספי ליום 31/12/10 והדוח המילולי לשנת 2010 שהוגשו ע"י הוועד, ולאחר שנתקבלו כל ההסברים, התיקונים וההבהרות שנדרשו, אנו ממליצים לאסיפה הכללית של העמותה לאשר את הדוחות שבנדון.

תל-אביב, 22 במאי 2011

על החתום:

אהרון הירש
חבר ועדת הביקורת

ע"ד ג'רמי בנימין
חבר ועדת הביקורת